

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid. 50 kr., za pol leta 1 gid. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroska ulica hištv. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisí se ne vračajo, napačani listi se ne sprejemajo. Za oglašila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slatinske volitve.

Volilci! Dobro vam je še v spominu, s kakim navdušenjem ste dne 20. sept. 1892 prepevali zahvalno pesem po sijajni zmagi pri občinskih volitvah. Takrat ste se otresli prvokrat nemškoliberalnega jarma, ki vas je tlačil, kakor móra; zato toliko veselje. Propadli so Slatinčani in zmagal je verni slovenski kmet.

Veliko zaupanje smo stavili v novi občinski odbor, pa se nismo varali. Novi občinski odbor z županom g. Fr Krtom je vedno izpolnjeval svoje dolžnosti in se vrlo potegoval za težnje in koristi svojih volilcev. Z občinskimi denarji se je prav varčno gospodarilo. Poleg navadnih občinskih in šolskih stroškov se je v kratkem času treh let poravnalo nad dva tisoč zaostalih dolgov, za katere Slatinčani z višjimi občinskimi dokladami niso imeli denarjev. Vrh tega se je v treh letih in 8 mesecih poplačalo kapitala šolskega dolga 4809 gold., med tem, ko je prejšnje liberalno županstvo v celih 16 letih splačalo komaj 3489 gold. Torej v treh letih in 8 mesecih je g. Krt izplačal 1320 gold. več, kakor poprešnji župani v 16 letih. Pa g. Krt ni povikšal občinskih doklad, ampak jih celo znižal. Prejšnji župan g. Ogrizek, vulgo Ažgan, imel je l. 1891. 40% obč. doklad, l. 1892. pa 35%, pa mu niso zadostovale in izposodil si je 600 gold. istega leta; a g. Krt dobro izhaja s 30%, da sedaj celo s 25%, mu ni treba nič na posodo jemati in mu zaleže več, kakor g. J. Ogrizku. Pa g. Krt vé dobro obrniti vsak krajcar; vsi sedanji računi kažejo, kako vestno in varčno se ravna z občinskimi denarji. Kako so pa gospodarili liberalci, naj ti pojasnijo sledeči vzgledi. Pred lanskim je okrajni šolski svet pregledal občinske in šolske račune onih let, ko je bil g. Ažgan župan in načelnik krajnega šolskega sveta, pa je našel, da blizu 2000 gold. šolskih denarjev manjka. Zato sedaj županstvo toži za ta denar. Leta 1888. je občinski odbor v neki seji odločil 1600 gold. za graško hranilnico. Nekaj mesecev pozneje pa toži graška hranilnica krajni šolski svet za denar, kar toliko pomeni, da hranilnica ni prejela onih 1600 gold. Že več ko stokrat je vprašal g. Krt g. Ažgana za ta denar, pa še do danes ni dobil odgovora. Nekemu trgovcu je bil prejšnji liberalni krajni šolski svet dolžen 200 gid. Tega sicer ni tajil, pa iz same nagajivosti mu več let ni hotel izplačati teh 200 gold., se dal tožiti in povzročil je na škodo občine 92 gold. stroškov, dasiravno je bilo za ta dolg v kasi dovolj denarjev. Kaj porečeš, dragi bralec, takemu gospodarstvu? Enako so ravnali z graško hranilnico; vsak krajcar si je morala na škodo občine iztožiti, če ga je hotela imeti. Že leta 1876. si je občina izposodila pri graški hranilnici 8000 gold, pa do leta 1891. ni izplačala kapitala več nazaj, kakor 202 gold. 83 kr. Da, po resnici, ne samo ta mala svota, ampak ves kapital

bi se bil že zdavno izplačal, ako bi se bilo prej tako varčno in vzorno gospodarilo, kakor se sedaj.

Poleg tega, da sedanji župan vrlo gospodari z občinskimi denarji, se pa tudi vedno ozira na opravičene želje kmečkih volilcev. Dobro vedoč, kaka nesreča bi bila nemška šola za naš revni kraj, se vrlo zoper njo vojskuje vsa leta. Posebno zaslugo si je pa pridobil takrat, ko so hoteli Slatinčani ustanoviti novo občino. Takrat se je župan g. Krt za kmečke volilce na Dunaju potegnil in visoko ministerstvo opozoril, kako krivično se hoče z vami ravnati. Ministerstvo je njemu pritrdilo, in nova občina Slatinčanov je splavala po vodi.

Iz tega je razvidno, da sedanji župan s svojim odborom ni rok križem držal, ampak storil vse, kar hasni in koristi našemu kmetu. Kako požrtovalno in zlahntno sree da ima do slovenskih volilcev, kaže to, da je rajši vse svoje delo na Slatini zgubil, kakor da bi bil zapustil slovensko stranko in se vrnil v liberalni tabor.

Volilci, še nekaj dni in odločiti se vam bo, ali za katoliško slovensko, ali za brezversko nemškutarsko stranko. Upam, da vam ne bo težko odločiti se, komu dati svoj glas. Ti si veren, naroden mož, daj torej svoj glas možem, ki so ti domačini po verskem prepričanju in jeziku, ki s teboj čutijo tvoje gorje in veselje. Ti si varčen kmet, daj torej svoj glas možem, ki so in še bodo varčno gospodarili z denarjem, ki si si ga prislužil z lastnimi žulji. Na to bo treba tembolj paziti sedaj, ko je došlo od višje šolske oblasti povelje, da se ima razširiti šola pri Sv. Križu. Tu potrebujemo zdaj vestnih, varčnih mož, ne pa zapravljivega liberalca, ki sam ne zna dobro gospodariti s svojim premoženjem, ter ne ve, kako težko se prisluži denar. Slatinčani se ti sicer laskajo in te lodijo na svojo stran. Pa veš, kaj hočejo s tem? S tvojo pomočjo, ako zmagajo, hočejo ti uriniti ono strohnelo in razglobotano nemško šolo, v kateri tiči za te pisan gad — 10.000 gold. vknjiženega dolga mariborske hranilnice. Ako zmagajo s tvojo pomočjo, bodisi, da njih voliš, ali pa doma ostaneš in ne prideš naših volit, bo prvo delo Slatinčanov, da vam vzamejo Slatino in ustanovijo za sebe novo občino. Sedaj smo jim to zaprečili, ker smo imeli moč v svojih rokah. Če pa zgubimo županstvo, kdo se jim bo potem ustavljal? Pa pomisli, kaj se pravi vzeti Slatino in ustanoviti novo občino! Slatina in oni posestniki in obrtniki, ki želijo postati občani nove občine, plačujejo cesarskega davka 5700 gold., torej za 1700 gold. več, kakor Sv. Križ, Tržišče, Rjavec, Cerovec, Ratanska vas in Nagonje, ki skupaj plačujejo samo 4000 gold. Od teh 5700 gold. plačuje letos Slatina z okolico, katera bi imela spadati k novi občini, celih 1425 gold. občinskih doklad. Slatino torej ločiti in ustanoviti novo občino, se pravi vam kmetom od Sv. Križa, Rjavca, Nagonja, Cerovca, Sečova, Ratanske vasi in Tržišča vsako leto vzeti blizu poltretji

tisočak, potem pa bode vam za polovico povikšati svoje občinske doklade, ako bodete hoteli oskrbljevati in širiti svoje šole, prehranjevati občinske ubožce in pokrivati vse občinske stroške. To zabraniti vam je moč, ako pridete vsi na volišče, ako nihče ne ostane doma in ako volite poštene, slovenske može. Kmetje, slaba leta so, kakor tožiš, pa ne povzročuj si še slabjših s tem, da voliš, ali, ker doma ostaneš, da si kriv, da se volijo v občinski odbor zapravljivi, brezverski možje. Vi, kmetje, imate v slatinski občini večino, vam gre torej gospodarstvo v tej obsežni občini. Ne dajte je v roke svojih verskih in narodnih nasprotnikov! Ako imaš zaslužek na Slatini, ne boj se voliti z nami! Saj na Slatini ničesar zastoj ne dobiš, nisi torej zavezan potegniti s Slatinčani. Zavoljo volitve ne boš trpel nikake škode, kakor je že pred 4 leti očitno izrekel tedanji deželni glavar grof Wurmbbrand. Pridite na volišče vsi; ne boj se zamere, ne izgovarjaj se z delom! Kjer se gre za dobro, krščansko stvar, kakor so gotovo naše volitve, tam se ni bati zamere pri ljudeh. Pa če se je bojiš, boj se zamere svojih poštenih sosedov in potegni ž njimi! Na dan volitve je tvoje najvažnije, najkoristnije in Bogu najdopadlivejše delo, da greš volit krščanske, poštene može. Ne ostani doma, morebiti nam bo ravno tvoj glas potreben in brez njega je zguba. Kaka sramota bi bila za tebe, krščanski, slovenski kmet, ako bi zopet postal suženj in tlačan brezverskega, zapravljivega liberalca! Pridite torej dne 8. in 9. julija vsi na volišče, volite enoglasno le naše može in rešili si bodete zopet svojo versko in narodno čast. In Tisti, ki vodi naša dejanja in nehanja, bo blagoslovil vaš trud in vam podelil zopet sijajno zmago!

Duh sv. bratov Cirila in Metoda pa Slovenci.

Godú naših slovanskih apostolov se vsikdar veselimo, ali vsikdar mi to veselje kalijo misli-žalostinke. Čez 1000 let je že preteklo, odkar sta delovala med nami sv. brata, čez 1000 let nam že sveti luč sv. vere, ki sta nam jo onidva užgala, in vendar duh, ki je nju prešinjal, še ne prešinja nas vseh, njunih častilcev.

Koliko veselje je zavladalo v velikomoravski državi, ko sta došla sv. blagovestnika! Vesel je bil knez Rastislav in z njim ves narod, ker je postal sedaj tudi v cerkvenem oziru neodvisen od Nemcev. To je bilo delo kat. cerkve in njunih zvestih sinov, sv. Cirila in Metoda. Ali nevhvaležnost je plačilo svetá. Za Rastislavom je zavladal Svetopolk, ki je pa hitro pozabil Metoda, največjega dobrotnika svoje države. Verjel je sovražnim Nemcem in jim izdal vzornega rodoljuba Metoda, s katerim so skozi 2 leti najgrše ravnali. Nesrečni vladar je pretrgal vez, ki je vezala vrliga Rastislava s cerkvijo, sklepal je zveze s svojimi najhujšimi sovražniki, Nemci, v navečjo škodo svoje države in slovanskega naroda. Pa stvar Metodova je zmagala; on sam je bil pohvaljen in poveličan, on, ki je toli pogumno in odločno kot katoliški škof branil pravice sv. cerkve in slovenskega jezika, da ga ni najti lepšega vzgleda v slovanski zgodovini. Svetopolk je postal nasprotnik cerkve; umrl je on in kmalu za njim tudi prej mogočna velikomoravska država.

Delo sv. bratov je rodilo stoteri sad, delo Svetopolkovo pa je kmalu propadlo. Sv. brata nam dajata vzgled, kaki rodoljubi bi naj bili, Svetopolk pa nas uči, kaki ne bi smeli biti. Sv. brata sta prinesla v deželo srečo in edinost, Svetopolk pa jo je pahnil v največjo nesrečo in neslogo. O ko bi vsi posnemali naša apostola v njunem pravem katoliškem rodoljubju!

Le en pogled po slovanskem in slovenskem svetu nas dovolj prepriča, da preveč hodimo za Svetopolkom in manj za Metodom. Povsod najdemo dve poglavitni stranki; ena je Metodova, druga Svetopolkova. Tu katoliško-slovenski prapor, tam samo čisto slovenski brez vere in brez ozira na vero, brez ljubezni do naše največje dobrotnice, sv. katoliške cerkve. Duh sv. bratov, duh pravega bogoljubja in rodoljubja izginja izmed nas, nasprotno pa se širi tudi po Slovanskem Svetopolkov duh, duh narodne ošabnosti in nesloge. Kdaj bomo vendar spoznali, da le delovanje po vzgledu in načelih Ciril-Metodovih prinese naši domovini srečo in zaželjeno edinost?!

Na predvečer praznika sv. bratov bodo Metodi in Svetopolki žgali kresove njima na čast. Tu se bo zopet pokazala edinost, če tudi različna po duhu in načelih. O da bi ti kresovi že skoraj bili znamenje, da nam vsem tudi v srcu gori enak kres nesebične ljubezni do Boga in domovine, znamenje, da med nami ni več Svetopolkov, nego sami za časni in večni blagor našega ljudstva goreči Metodi!

Ciriljev.

Shod pri Sv. Marjeti niže Ptujja.

Da smo štajarski Slovenci še precej edini in vemo ceniti zasluge svojih zastopnikov, to je zopet lepo pokazal voliški shod pri Sv. Marjeti niže Ptujja. Sklical ga je deželni poslanec g. dr. Fr. Jurtela na Petrovo. Grom možnarjev in lepe zastave so vabile popoldne volilce v gostilnico g. Tomaža Mikla, znanega domoljuba. Ob 3. uri se začne zborovanje. Mnogoštevilni volilci izvolijo predsednikom g. Jan. Laha, domačega župana, ki dá besedo g. poslancu.

G. poslanec omeni najpoprej, da so v zadnjem zasedanju naši poslanci to dosegli, da smejo staviti samostojne predloge v odsekih in deželnem zboru. Toda drugače se skoro ničesar ne dá doseči, ker je sedanji volilni red tako krivičen. Le primerjajmo Ptuj-rogaški okraj z Irdningom ali Muravo! Meščanske šole, ki stanejo deželo 48tisoč gld., obe deželni gimnaziji, ki staneta 41tisoč, graška višja realka, gospodarska šola v Grottenhoffu ali vinorejska šola v Mariboru, nam Slovincem čista nič ne koristijo. Zastoj se tudi izmetuje na leto okoli 150tisoč za oskrbovalna sprejetišča in graški muzej. Tudi bolnišnice in hiralnice preveč deželo stanejo, istotako norišnica.

Nato g. poslanec spregovori o učiteljskem shodu v Gradcu na binško turek. Reče, da je to nevhvaležno, da je neki slov list napadel slov. deželne poslance, ki so vedno podpirali učiteljske težnje. Mi Slovenci moramo dobiti v deželnem odboru vsaj enega zastopnika! K sklepu je g. poslanec izjavil, da bode prihodnja deželnozborna večina brž nemško-nacijonalna, ki hodi za Schönererjem. Ako se to zgodi, potem se bodo slov. zastopniki morali potegovati za Slovence, pa tudi za milo Avstrijo. Bog nam pomagaj!

Ko je g. poslanec dr. Jurtela svoje poročilo končal in je živahno odobravanje potihnilo, prebrali sta se naslednji dve resoluciji, ki sta se enoglasno in navdušeno vsprejeli. Resoluciji se glasita: I. Na shodu pri Sv. Marjeti niže Ptujja zbrani volilci odobravajo popolnoma izstop slovenskih poslancev iz deželnega zbora štajarskega, prepuščajo novoizvoljenim poslancem, da] po svoji izkušnji, oziraje se na potrebe volilcev in vedno uvaževajoč političen položaj, uravnajo svoje postopanje v bodoče in to tudi gledé vstopa v deželni zbor. — II. Gospodu deželnemu poslancu dr. Fr. Jurteli izrekajo zbrani volilci javno priznanje in zahvalo za njegovo